

Komunikat dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 1 września 2016 r. w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminów eksternistycznych do potrzeb i możliwości zdających ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w zimowej i jesiennej sesji egzaminacyjnej w 2017 roku

Na podstawie art. 9a ust. 2 pkt 10 lit. a tiret trzecie ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zm.) **podają informację o szczegółowych sposobach dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminów eksternistycznych do potrzeb i możliwości zdających ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnych oraz chorych lub niesprawnych czasowo.**

1. Osoby niewidome, słabowidzące, niesłyszące, słabosłyszące, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim oraz osoby z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, mogą przystąpić do egzaminów eksternistycznych przeprowadzanych z zakresu obowiązkowych zajęć edukacyjnych określonych w ramowych planach nauczania szkoły podstawowej dla dorosłych, gimnazjum dla dorosłych lub liceum ogólnokształcącego dla dorosłych, a także z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla zasadniczej szkoły zawodowej, zwanych dalej „egzaminami”, w warunkach i formie dostosowanych do rodzaju ich niepełnosprawności na podstawie zaświadczenia lekarskiego, potwierdzającego występowanie danej dysfunkcji.
2. Osoby chore lub niesprawne czasowo mogą przystąpić do egzaminów w warunkach odpowiednich ze względu na ich stan zdrowia na podstawie zaświadczenia wydanego przez lekarza.
3. Sposób lub sposoby dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminów do potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych, o których mowa w pkt 1. oraz chorych lub niesprawnych czasowo, wskazuje dyrektor właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej lub upoważniona przez niego osoba, wyłącznie na podstawie informacji określonych w Tabeli 1., z zastrzeżeniem pkt 4.
4. W szczególnych przypadkach nieujętych w Tabeli 1., w tym osób, u których występują niepełnosprawności sprzężone¹, decyzję o dostosowaniu warunków i formy przeprowadzania egzaminów do potrzeb zdającego podejmuje dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej lub upoważniona przez niego osoba.
5. Dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej informuje zdającego na piśmie o dostosowaniu warunków i formy przeprowadzania egzaminów do jego dysfunkcji. Zdający, który nie zamierza skorzystać z przyznanych mu dostosowań, składa pisemne oświadczenie o rezygnacji.
6. Egzamin powinien odbywać się w oddzielnym pomieszczeniu, jeżeli zdający korzysta z co najmniej jednego z następujących dostosowań:
  - a) przedłużony czas rozwiązywania zadań egzaminacyjnych,
  - b) korzystanie ze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych,
  - c) udział nauczyciela wspomagającego.
7. W przypadku gdy do przystąpienia do egzaminu w oddzielnym pomieszczeniu uprawnionych jest dwóch lub więcej zdających, którym przysługują różne sposoby dostosowania, możliwe jest przeprowadzenie egzaminu dla tych zdających w jednym pomieszczeniu, pod warunkiem że przebieg egzaminu żadnego z tych zdających nie będzie zakłócony.
8. Jeżeli zdający korzysta z pomocy nauczyciela wspomagającego, przebieg egzaminu jest rejestrowany za pomocą urządzenia zapisującego dźwięk. Zapis dźwiękowy stanowi integralną część pracy egzaminacyjnej zdającego.

---

¹ Niepełnosprawność sprzężona dotyczy sytuacji, gdy u zdającego niesłyszącego, słabosłyszącego, niewidomego, słabowidzącego, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, występuje co najmniej jeszcze jedna z wymienionych niepełnosprawności.

9. Nauczycielem wspomagającym i/lub specjalistą, o którym mowa w Tabeli 1., jest członek zespołu nadzorującego wyznaczony odpowiednio przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej.

Tabela 1. Sposoby dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminów eksternistycznych

Uprawnieni do dostosowania	Sposoby dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminów eksternistycznych
osoby niewidome	<p>1. Arkusz egzaminacyjny w piśmie Braille'a. W przypadku arkusza w piśmie Braille'a przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 50 procent czasu przewidzianego na rozwiązanie zadań z arkusza egzaminacyjnego standardowego.</p> <p>2. Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego, który odczytuje zadania oraz zapisuje odpowiedzi zdającego (możliwe tylko w przypadku zdającego, który nie korzysta z zestawu w piśmie Braille'a). W przypadku korzystania z pomocy nauczyciela wspomagającego przedłużenie czasu nie więcej niż o 30 minut.</p> <p>3. Zapewnienie w czasie przeprowadzania egzaminu obecności tyflop pedagoga (członka zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym i pomocy specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.</p> <p>4. Korzystanie ze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, z których zdający korzysta na co dzień, w tym z komputera.</p>
osoby słabowidzące	<p>1. Arkusz egzaminacyjny zapisany czcionką Arial 16 pkt.</p> <p>2. Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego, który odczytuje zadania oraz zapisuje odpowiedzi zdającego (możliwe tylko wtedy, kiedy wada wzroku utrudnia lub uniemożliwia czytanie i pisanie).</p> <p>3. Korzystanie z przyborów optycznych, którymi zdający posługuje się na co dzień.</p> <p>4. Oświetlenie stanowiska pracy dostosowane do dysfunkcji.</p> <p>5. Przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut.</p> <p>6. Zapewnienie w czasie przeprowadzania egzaminu obecności tyflop pedagoga (członka zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym i pomocy specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.</p> <p>7. Korzystanie ze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, z których zdający korzysta na co dzień, w tym z komputera.</p>
osoby niesłyszące	<p>1. Przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut.</p> <p>2. Zapewnienie w czasie przeprowadzania egzaminu obecności surdopedagoga lub tłumacza języka migowego (członka zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym i pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.</p> <p>3. Korzystanie ze słownika języka polskiego, słownika wyrazów obcych, słownika wyrazów bliskoznacznych.</p>
osoby słabosłyszące	<p>1. Przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut.</p> <p>2. Zapewnienie w czasie przeprowadzania egzaminu obecności surdopedagoga lub tłumacza języka migowego (członka zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym i pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.</p>

osoby z niepełnosprawnością ruchową	1. Korzystanie ze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, z których zdający korzysta na co dzień, w tym z komputera.
	2. Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego, który odczytuje zadania oraz zapisuje odpowiedzi zdającego (możliwe tylko wtedy, kiedy niepełnosprawność utrudnia lub uniemożliwia czytanie i pisanie).
	3. Przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 50 procent czasu przewidzianego na rozwiązanie zadań z arkusza egzaminacyjnego standardowego.
osoby z afazją	1. Korzystanie ze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, z których zdający korzysta na co dzień, w tym z komputera.
	2. Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego, który odczytuje zadania oraz zapisuje odpowiedzi zdającego (możliwe tylko wtedy, kiedy niepełnosprawność utrudnia lub uniemożliwia czytanie i pisanie).
	3. Przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 50 procent czasu przewidzianego na rozwiązanie zadań z arkusza egzaminacyjnego standardowego.
	4. Zapewnienie w czasie przeprowadzania egzaminu obecności specjalisty z zakresu niepełnosprawności (członka zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym i pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.
osoby z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	1. Korzystanie ze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, z których zdający korzysta na co dzień, w tym z komputera.
	2. Przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 50 procent czasu przewidzianego na rozwiązanie zadań z arkusza egzaminacyjnego standardowego.
	3. Zapewnienie w czasie przeprowadzania egzaminu obecności specjalisty z zakresu niepełnosprawności (członka zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym i pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.
osoby z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	1. Obecność na sali osoby niezbędnej do uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym.
	2. Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego przy odczytywaniu poleceń i tekstów i/lub przy zapisywaniu odpowiedzi zdającego.
	3. Przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut.
osoby chore lub niepełnosprawne czasowo, w tym czasowo niesprawne ruchowo	1. Korzystanie ze sprzętu medycznego i leków koniecznych ze względu na chorobę.
	2. Przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu o przerwy niezbędne dla zastosowania leków.
	3. Korzystanie ze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, w tym z komputera.

dr Marcin Smolik
dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej